

LES MISERABLES.

Roman.

(Francosko spisal Victor Hugo;
za Clevelandsko Ameriko prestavil L. J. P.)

DRUGI DEL — COSETA.

"Mene," odvrne Jean Valjean.

Fauchelevent, ki je sedel, skoči kvišku kot bi bomba počila pod njim.

"Vas?"

"Zakaj pa ne?"

"Ah, vi se salite! Vi ne govorite resno, oče Madeleine."

"Zelo resno. Ali niste rekli, da moram proč od tukaj?"

"Seveda."

"Peveda! sem vam, da dobite za mene koš in pokrov"

"No in?"

"Ta koš je rakev in pokrov je mrtvaški prt."

Fauchelevent se je vse tako čudno zdelo, kot bi videl, da je šel kdo v vaški potok lovi z veliko ladjico morske kite.

Jean Valjean pa nadaljuje: "Glavna stvar je, da prideš iz samostana, da me ničike ne vidi. Toda povejte mi prej, kako se bo vsa stvar zvršila? Kje je rakev?"

"Katera? Prazna?"

"Da."

V mrtvašnicu. Položena je na stojalo v pokrita s prtom."

"Kako dolga je rakev?"

"Čest čepljev."

"In kakana je ta mrtvašnica?"

"Prostor, ležeč v prtičju, z zamreženim oknom, ki gleda na vrt in dve vratima, katerih ena peljejo v samostan, druga pa v cerkev."

"Kakšno cerkev?"

"V cerkev, ki je odprta za vse."

"Ali imate ključe od teh vrat?"

"Ne, jaz imam samo ključ, ki vodi do samostanskih vrat, druzega ima pa vrata."

"Kdaj pa odpira vrata?"

"Sam takrat, ko pridejo možje, da odnesajo truplo. Ko je rakev odnesena, se vrata zapet zapro."

"Kdo zabilje rakev?"

"Jaz."

"Ali ste sami?"

"Sam: ničke drug ne sme v mrtvašnico, kakor jaz in vzdrevnik; tako je zapisano na zidu."

"Ali me lahko skrijete v mrtvašnico danes ponoči, ko boste v samostanu vse spalo?"

"Nikakor ne, pač pa vas lahko skrijem v neko temno luknjo, ki se odpira proti mrtvašnici, kamor polagam mrtvaško orodie od te luknje imam jaz ključ."

"In ob kateri urri jutri pridejo po rakev?"

"Popoldne ob treh. Truplo pa pokopljeno že proti večeru, ker pokopališče je precej daleč od tukaj."

"Torej ostarem jaz skrit v tej luknji preko noči in jutra. Toda kako je s hrano? Najbrž bom lačen."

"Hrano vam prinesem."

"Ob dve popoldne me pa lahko zabijete v krsto."

Fauchelevent zopet poskoči kot bi ga zdobel z iglo in pokašnil.

"Ah, saj je nemogoče."

"Neumnost! Kaj je nemogoče! Kladijo vzamete in zabilete žebanje v pokrov."

Kar se je zelo Faucheleventu zelo teško, je bilo Jean Valjeanu zelo lahko. Vsak, kdor je bil v ječi, ve kako sojetniki prebrisani, in kako poskusijo vse, da pobegnijo. Fauchelevent po daljšem molku znotrjava vpraša:

"Kako boste pa dihal?"

"Lahko."

"V raki? Saj že mene sama misel na to davi."

"V rakev lahko zvrate nekaj luknjic, skozi katere pride zrak. Ničke ne bo zapazil tega."

"Dobro. Kaj pa če kašljate ali kihate?"

"Mož, ki boče pobegniti, ne bo kašljal ali kihal."

In notem se pristavi:

Oče Fauchelevent, premis-

čnik govoril z vratarjem, in ved tem pogovorom se postavil tujec poleg očeta Faucheleventa. Bil je neke vrste delavec, ki je držal lopato v rokah. Fauchelevent pogleda tega tujca in ga vpraša:

"Kdo ste vi?"

Mož pa odvrne: "Grobokop."

Če bi kakega moškega konska krogla zadela ravno v sredo prsi, ne bi mogel takoj nakreniti obraza kar ga je v tem trenutku Fauchelevent.

"Kaj, ali ni oče Mestinne grobokop!"

"Je bil."

"Kako, je bil?"

"Mrtev je."

Fauchelevent je bil pripravljen za vse drugo kot za to, da bi grobokop umrl. Pa je vendar resnica da tudi grobokopi umirajo: ko kopljajo jame za druge, si sami svoje pripravljajo. Fauchelevent stoji pred tujcem s široko odprtimi ustnimi in zajedčno:

"No, saj je vendar nemogoče."

"Resnica je."

"Toda grobokop," nadaljuje Fauchelevent, "je vendar oče Mestinne."

"Na Mestinnovo mesto sem jaz grem za njo, ker je to moja stvar. Imel bom kladivo, dletlo in klešče: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač obstančija, pogrebnik priveže vrv okoli akve in vas spusti navzdol. Duhovnik moli, naredi križ potroši z blagosloviljenim vodo, votem pa vsi gredo; samo jaz in grobar, ostaneva. Nekaj se zgodilo: ali bo grobokop pisan, ali pa ne. Če pa ne bô pisan, mu rečem: "Pojdji prijatelj, spijevas vsak en kozares." Potem ga pa onipan, kar ne vzame dolgo, ker vedno dela dolge požire: položim ga pod mizo, vzamem njegovo kartko in se vrnem na pokopališče brez njega. Opraviti bodoči imeli samo z menoj. Če bo pa nisan na pokopališču mi rečem: "Proberi se grdo, ker hočem jaz tvoje delo opraviti." Sel ho, in jaz vas vzamem iz groba.

Fauchelevent, ki je bil zelo zelo zelo: nosač